

Saksa ranska englanti —prologi

Kolme filosofista kansakuntaa: Saksa, Ranska ja Englanti. Tähän 1700-luvulla kehittyneeseen ja romantiikan aikana kukoistaneeseen, muttatälläkin vuosisadalla hellittyyn myyttiin viittaa Jonathan Pée artikkelissaan, jossa varsinaisesti käsitellään englantilaisen filosofian suhdetta ranskalaisten nykyfilosofien kielenkäyttöön. Péeen artikkeli laajenee kuitenkin käsittelemään filosofian jakielen (ei *langue* eikä *parole*, vaan partikulaarinen *langage*) suhdetta ylipäätään, filosofian kääntämistä, mannermaista filosofiaa englantilaisesta perspektiivistä.

Myös Pascal Engelin artikkelissa on kyse kohtaamisesta — tällä kertaa tosin ranskalaisesta näkökulmasta. Engel esittää kysymyksen, joka koskee sitä, miksei brittiläinen, analyttinen filosofia ole koskaan saavuttanut kunnian kukkuloita Ranskassa. Tarkastelukulma poikkeaa Péeen vastaavasta, mutta teema säilyy lähes samana: miten filosofiset traditiot ovat kietoutuneet (jos ovat) kansallisiin erityispiirteisiin, kulkevatko paradigmojen rajat kieli-alueiden rajoja myöten? Mitä “raja” tässä ylipäätään tarkoittaa?

Kolmas, Gerwin Klingerin artikkeli ei rakennu tämän tematiikan varaan, mutta yhdistyy kahteen edelliseen sen erityispiirteeseen, mutta, joka niille kaikille on keskeisintä: filosofisen tradition kriittinen itsetutkiskelu, jossa uskalletaan kysyä “metafilosofiaakin” pidemmälle meneviä kysymyksiä, rohjetaan ylittää rajoja, joiden takana odottaa syytöksiä “epäfilosofisuudesta”, “sosiologisuudesta”, “poliittisuudesta”. Gerwin Klinger tarkastelee saksalaista filosofiaa sen omantunnon kohtalohetkenä, juuri toisen maailmansodan jälkeen, ja suuntaa huomion seikkaan, jonka muutkin artikkelit nostavat esiin: kaikesta teoreettisuudestaan huolimatta myös filosofia on läsnä toiminnallisissa konteksteissa.

Toiminnalliset kontekstit, diskurssit, kielipelit, ideologiat. On yhä uudestaan kysyttävä, odottamatta lopullista vastausta, mikä ohjaa filosofisen tutkimuksen suuntaa, mikä antaa sille oikeutuksen, kenellä on valta puhua ja kenen puhe määrittää

filosofiaksi. Tänä “retorisen käänteen” aikana on kai jo lupatunnustaa, että on käynyt yhä mahdollisemmaksi löytää sellaista metakieltä, joka kykenisi ylittämään yksittäisten lauseiden, tekstien, teorioiden, positioiden erityisyyden ja asettamaan ne hierarkkiisiin suhteisiin, priorisoimaan, oikeuttamaan ja hylkäämään. Näin myös filosofiassa. Samalla kannattaa kuitenkin Péeen tai Engelin tavoin kysyä sitä, onko “traditioiden” ja lähestymistapojen erityisyys sittenkään itsestäänselvää ja annettua tai lopullista. Mistä me oikeastaan puhumme, kun kerkeästi kutsumme esiin “koulukunnan”, “perinteen”, “metodin”, tai “mannermaisen” ja “brittiläisen/analyttisen” kaltaisia termejä?

Miten metodit ja perinteet eroavat toisistaan? Tämä olemuksellisuuteen ajatuksia ohjaava kysymys voidaan vaihtaa toisiin: miten perinteiden erilaisuutta on ilmaistu, koska jakeuden toimesta, mistä syystä? On mielenkiintoista huomata, miten paljon energiaa on käytetty oman perinteen tai metodin erityisyyden korostamiseen. Jos erot olisivat ilmeisiä, olemuksellisia, lopullisia, tätä vaivaa ei kai tarvitsisi nähdä? Metakielen jälkeen —kohtaaminen omilla ehdoilla, moniäänisyys?